

Norges vassdrags- og energidirektorat
Sendt per epost til nve@nve.no
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

265530-v1

Dato

07.11.2019

Høringssvar fra Haugaland Kraft – Forslag til endringer i energilovforskriften

1. INNLEDNING

Norges vassdrags- og energidirektorat ("NVE") har på vegne av Olje- og energidepartementet ("OED") utarbeidet et forslag til endringer i energilovforskriften. Forslaget ble sendt på høring 28. juni 2019, og høringsfristen er 8. november 2019. I dette brevet følger Haugaland Kraft AS' høringssvar.

Haugaland Kraft vil i det følgende kommentere:

- Forslaget om at ledelsen i nettselskapet ikke skal kunne sitte i ledelsen i et morselskap som ikke driver annen virksomhet.
- Forslaget om å innføre krav om differensiert merkevare mellom nettselskap og omsetningsselskap/andre foretak i konsernet.
- Forslaget om felles driftssentral.

2. FORSLAGET OM AT MORSELSKAPETS LEDELSE IKKE SKAL KUNNE DELTA I NETTSELSKAPETS LEDELSE

2.1. Innledning

Haugaland Kraft er negative til NVEs forslag om at personer med ledende stilling i morselskapet ikke skal kunne ha en ledende stilling i nettselskapet, selv om morselskapet kun driver eierstyring, administrasjon og fellesfunksjoner. Det er i hovedsak to grunner til dette.

- Forskriftshjemmelen gir ikke OED hjemmel til å fastsette en forskrift med et slikt innhold, og forskriftsbestemmelsen – dersom den vedtas – vil være ugyldig.
- Forslaget er industrielt feil fordi det vil være uheldig for den strukturelle utviklingen i nettbransjen og gi svekkede insentiver til effektiv drift.

2.2. Forslaget mangler lovhjemmel

Haugaland Kraft kan ikke se at forslaget kan gjennomføres i en forskrift. Det vises i den forbindelse til Advokatfirmaet Thommessen's vurdering av forslaget, hvor de av to grunner konkluderer med at forskriftsbestemmelsen – dersom den vedtas – vil være ugyldig:

Thommessen har konkludert med at forslaget er i strid med selskapslovgivningen, fordi det griper inn i eierens rett til å disponere over egen eiendom. Aksjeeierne har rett til å disponere over sine datterselskaper gjennom generalforsamlingen, og kan i utgangspunktet utpeke hvem de vil som styremedlemmer, jf aksjeloven § 6-3. Dersom det skal innføres begrensninger i disse rettighetene, må de i så fall innføres ved lovendring. Lovgiver la selv denne forutsetningen til grunn da reglene om selskapsmessig og funksjonelt skille ble lovfestet. Da var også lovgiver selv av den oppfatning at det var nødvendig med lovendring for å innføre begrensninger i forhold til selskapslovgivningen.¹ Det vil ikke være lovmessig anledning til å fravike selskapslovgivningen gjennom forskrift, med mindre selve forskriftshjemmelen gir anledning til å fravike loven. Det gjør ikke forskriftshjemmelen i dette tilfellet.

Videre har Thommessen konkludert med at forslaget er i strid med energiloven. Dette er fordi forslaget strider mot de forutsetningene lovgiver ga da forskriftshjemmelen ble vedtatt. I forarbeidene til lovendringen fremgår det at Advokatforeningen og flere andre mente den foreslåtte forskriftshjemmelen var for vid. Dette ble besvart med en forsikring om at forskriftshjemmelen ikke skulle benyttes til å gå lenger enn det som følger av EU/EØS-rettslige krav. Det er imidlertid akkurat det NVE nå foreslår å gjøre. Det er altså en klar forutsetning i forarbeidene om at den regelen NVE nå foreslår å innføre, ikke skal innføres. Innføring av en slik regel i forskrifts form vil dermed være et brudd på lovgivers uttrykkelige forutsetninger. Dette vil igjen ha som konsekvens at forskriften ikke vil være gyldig.

NVE hevder helt kortfattet at forslaget ikke er lovstridig fordi energiloven ikke gir noen eksplisitt rettighet for morselskapet til å sitte i nettselskapets ledelse. Dette er gal innfallsvinkel. Hvis NVEs resonnement hadde vært holdbart, kunne NVE da også tilsvarende bestemme at det kun var kvinner som skulle sitte i styret i et nettselskap, fordi energiloven ikke gir noen eksplisitt rett for menn til å sitte i slike styrever. Den riktige innfallsvinkelen er at det er eventuelle *begrensninger* i retten til å utpeke styremedlemmer som krever lovhjemmel som må påvises av NVE. I tillegg ser NVE bort i fra at det i forarbeidene til energiloven fremgår at denne regelen ikke skal innføres. Forskriftshjemmelen i energiloven kan dermed ikke benyttes for å innføre en slik regel.

For ordens skyld følger Thommessen's vurdering som vedlegg til vår høringsuttalelse, se vedlegg 1.

Når NVE foreslår å gå betydelig lenger enn det som kreves av EU/EØS-retten, bør forslaget i det minste være godt begrunnet. NVE begrunner forslaget med at det skal styrke tilliten til at nettselskapet opptre nøytralt overfor konkurranseutsatt virksomhet. Dette er imidlertid ingen god begrunnelse for hvorfor et selskap som ikke driver *noen annen virksomhet*, ikke skal kunne delta i ledelsen i nettselskapet.

2.3. Forslaget er industrielt feil

2.3.1. Innledning

Haugaland Kraft mener det vil være industrielt feil å frata eieren muligheten til aktiv eierskapsutøvelse via styret i nettselskapet. Uten muligheten til å drive aktiv eierskapsutøvelse vil ikke eieren kunne være en pådriver for effektiv drift og kostnadsstyring, lavest mulig nettleie og høyest mulig avkastning på kapitalen, samt hensiktsmessig strukturutvikling i bransjen. Tvert imot legger forslaget opp til en

¹ Ot prp nr 61 (2005-2006) s 39-40.

pulverisering av eieransvar. Styremedlemmer i nettselskapet vil være eksterne styremedlemmer eller ansatte på lavere nivåer i morselskapet, noe som vil medføre en klart svakere eierstyring. Svak eierstyring vil verken komme nettkundene, myndighetene eller eierne til gode.

I det følgende vil vi gjennomgå to av disse momentene grundigere, nærmere bestemt hvordan forslaget vil påvirke den strukturelle utviklingen i kraftbransjen og insentivene til effektiv drift av nettselskapene.

2.3.2. Forslaget vil være uheldig for den strukturelle utviklingen

NVEs forslag vil være uheldig for den strukturelle utviklingen av kraftkonsernene generelt og nettselskapene spesielt.

Det er som kjent fortsatt stor grad av krysseierskap i sektoren, og mange konsern er vertikalt integrerte. Forhandlinger knyttet til strukturelle endringer omfatter som oftest flere virksomhetsområder og datterselskaper samtidig. Haugaland Kraft-konsernet har selv vært involvert i flere betydelige strukturendringer med større og mindre selskaper de siste årene. Disse forhandlingene har følgelig måttet involvere flere virksomhetsområder samtidig for kunne komme frem til gode løsninger som ivaretar eierinteressene på en helhetlig måte. Dersom man som eier da er fraværende i styret i ett datterselskap, vil denne type forhandlinger vanskeliggjøres. Samtidig vil det helhetlige eierperspektivet lett kunne miste nødvendig forankring.

Vi stiller også spørsmål ved om NVE er av den oppfatning at nettselskaper hvor eieren er fraværende i styrerommet, vil ha insentiver til videre strukturutvikling. NVE bør i det minste vurdere om dette vil kunne medføre at administrasjonen og styret vil kunne få en større egeninteresse i å opprettholde det enkelte nettselskap som det er.

2.3.3. Forslaget vil gi svekkede insentiver til effektivitet

En eier som er til stede, vil gjennom aktiv eierstyring og styredeltagelse bidra til en aktiv og god forvaltning av selskapene, samt effektiv drift og kostnadsstyring. Avkastningen til eierne styres gjennom inntektsrammereguleringen, og eierne får høyere avkastning jo mer effektivt nettselskapet er. NVEs forslag innebærer imidlertid at den som mottar avkastningen fra nettselskapet, ikke gis mulighet til å delta i forvaltningen av nettselskapet. De ansatte i nettselskapet og eksterne styremedlemmer påvirkes ikke av disse økonomiske insentivene i samme grad som eieren av nettvirksomheten. Forslaget innebærer dermed en risiko for at effektivitet ikke vektlegges tilstrekkelig i de avgjørelsene som tas av styret.

NVEs forslag vil svekke insentivene i inntektsrammereguleringen som helhet, med risiko for svekket effektivitet. Dette vil ha som konsekvens at kostnadene som pålegges nettkundene gjennom nettleien, blir høyere.

3. MARKEDSFØRING OG KOMMUNIKASJON

Haugaland Kraft er kritisk til forslaget om at nettselskapene i markedsføring og kommunikasjon skal skille seg klart fra enhver kraftleverandør og fra foretak i det integrerte foretaket som nettselskapet er en del av. Haugaland Kraft mener forslaget er kostnadsdrivende og uten tilstrekkelig begrunnelse. I tillegg vil forslaget kunne være til hinder for rekruttering av personell til nettselskapet. Nettselskapet vil – dersom det etablerte navnet forsvinner – tape i kampen om å rekruttere de beste hodene. Haugaland Kraft viser til at hensynene til å forhindre krys-subsidiering og riktig kostnadsfordeling mellom selskapene allerede er ivare tatt gjennom dagens monopolregulering og tilsyn.

4. FELLES DRIFTSENTRAL OG SALG AV DRIFTSENTRALTJENESTER

Haugaland Kraft finner det tilfredsstillende at myndighetene aksepterer at nett og produksjon kan ha felles driftssentral. Haugaland Kraft mener det da er viktig å sikre at reglene om felles driftssentral ikke medfører kostnadsdrivende dobbeltfunksjoner.

Haugaland Kraft forstår reglene slik at nettselskapet skal ha full styring og ansvar for forsyningsikkerhet, generell nettdrift, beredskap, overvåking, koordinering og koblinger mv. Videre forstår vi reglene slik at ansatte i nettselskapet ikke vil kunne delta i utformingen av produksjonsplaner, men at ansatte i nettselskapet vil kunne regulere produksjon og fjernvarme i henhold til en anmeldt produksjonsplan og bud i energimarkedene.

Som forutsetning for at de nye reglene skal kunne aksepteres, mener Haugaland Kraft at nettselskapet må kunne drifte på vegne av og etter instruks fra produksjonsselskapet generelt, og ikke bare i forbindelse med fastsatte produksjonsplaner/bud i energimarkedene. For at nettselskapet skal kunne ivareta alle produksjonsrelaterte utfordringer som kan oppstå, må nettselskapet kunne ta instruks fra produksjonsselskapet om hvordan slike utfordringer skal håndteres. Slike instruks vil kunne gå ut på å utføre en gitt handling dersom en gitt utfordring oppstår. Haugaland Kraft legger til grunn at nettselskapet med dette ikke anses å ta *markedsmessige* avgjørelser på vegne av produksjonsselskapet. Dersom nettselskapet ikke kan operere etter denne typen instruks, vil ikke nettselskapet kunne ivareta produksjonsselskapets driftsmessige behov. Produksjonsselskapet vil i så fall måtte opprettholde døgnbemanning og annen kostnadsdrivende duplisering av funksjoner. Vi ber derfor om at det presiseres at nettselskapet kan ta instruks fra produksjonsselskapet om håndtering av ulike driftsmessige forhold når de oppstår, ikke kun regulering av produksjon i henhold til fastlagt produksjonsplan. Denne løsningen vil være lønnsom for nettselskapet da kostnadene til driftssentralen vil gå betraktelig ned og dermed også komme nettkundene til gode.

Med vennlig hilsen
Haugaland Kraft AS

Olav Linga
Konsernsjef